

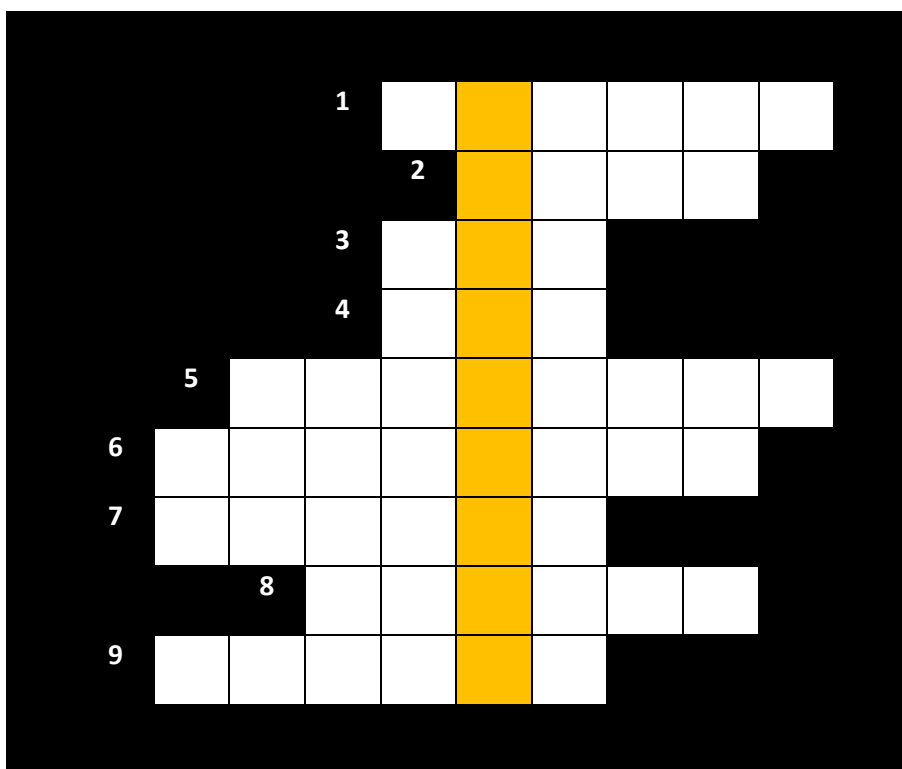

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium, Šternberk, Horní nám. 5
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0218CZ.
Šablona	I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské gramotnosti
Označení materiálu	VY_12_INOVACE_Pap23
Vypracoval(a), Dne	Mgr.Petr Papica, 11.3. 2014
Ověřeno (datum)	10.4.2014
Předmět	Český jazyk
Třída	3.A
Téma hodiny	Ludvík Vaculík (2000 slov)
Druh materiálu	Pracovní list
Anotace	Čtení z knih a článků Ludvíka Vaculíka. Otázky a úkoly k pochopení textu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ludvík Vaculík

Doplň do křížovky jména českých prozaiků.

1. Valenta
2. Sládková
3. Otčenášek
4. Pavel
5. Fuks
6. Seifert
7. Aškenazy
8. Havel
9. Radok

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zjisti, na jakou věc v životě a tvorbě Ludvíka Vaculíka naráží tajenka křížovky.

Doplň do textu informace o Ludvíku Vaculíkovi.

Ludvík Vaculík pochází zkraje.

Studoval na vysoké škole

Byl vůdčí osobností Pražského jara 19....a v červnu uveřejnil v literárních novinách text

Od roku 1968 byly jeho knihy

Založil první samizdatové nakladatelství

Byl také osobností, která v roce 1977 iniciovala

V roce 1966 vydal svůj první významný román

Mezi lety 1968 – 1989 vydává knihy.....

K nejznámějším knihám, které jsou vydané až po roce 1989 patří Jak se,
Cesta na, Loučení k

Za nejvýznamnější Vaculíkovu knihu je obecně považován níže uvedený Český Vydaný
v edici

Otázky k níže uvedenému textu:

1. Přečti si text a zjisti, které pro tebe známé osobnosti literárního světa zde vystupují.
2. Najdi, kdo byla Eda Kriseová a jak souvisí s Ludvíkem Vaculíkem.
3. Najdi, kdo byl Karol Sidon a jak souvisí s Ludvíkem Vaculíkem.
4. Najdi, kdo byl Jan Trefulka a jak souvisí s Ludvíkem Vaculíkem.
5. Najdi, kdo byla Jiří Gruša a čím byl po roce 1989.
6. Úryvek je z úplného začátku knihy. Popiš, jakou formu použil autor pro tuto knihu a uveď, kdo psal podobnou formou jako on.
7. Zařaď podtržená slova do příslušné jazykové vrstvy.

Text z knihy Český snář

Pondělí 22. ledna 1979

V noci jsem, nevím proč, nemohl spat, asi šestkrát byl jsem upíjet pivo nebo mléko, myslel jsem, že moje podráždění pochází z nějaké chemie. Necítil jsem únavu, naopak vzrušení a napětí. Jako bych pozdě vypil silnou kávu, ačkoli po té právě spím dobře, ale nic takového jsem neměl, jedině dávno odpoledne u Edy Kriseové čaj. Pak jsme všichni i s naším Hamburčanem šli na pantomimu, která se mi velice líbila, a po ní jsme velice slušně a

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

včas šli domů. Teď mi napadá, jestli moje silné podráždění není od stroboskopického efektu, jehož tam Hybner brutálně účinně užívá. Vrtalo mi to v noci hlavou a říkal jsem si, jak se už opravdu proti člověku, což jsem já, bouří i jeho biologie s neurologií. Ani necítím, že se namáhám, a jsem pak namožený. Ani nemám strach, a chvěju se, jako bych ho měl. Ani mě zvlášť neobtěžuje mluvit celý den německy, a v noci pak se všelijaké věty vracejí a vracejí a dotěravě si žádají gramatické opravy, z čehož vidím, jak mě to vysílilo. Ještě před třemi lety mohl jsem při výslechu zatlačit nastupující zákeřnou bolest žlučníku úpornou tichou kletbou a prosbou s vypětím vůle, přičemž mi na čele vyvstával studený pot, za který jsem se styděl. Poslední rok cítím jako rok na přelomu sil, možností, rozumu a času. A napohled je všechno, i pro mě jako dřív. Jsou tedy zřetelné prahy, které postupně překračujeme. S dvouletým zdržením dostavila se mi prosím padesátka, asi, nebo co. Jiří Gruša má radostné dny. Dostal německé vydání svého „Dotazníku“ a zároveň české od Škvoreckých. Raduje se z toho půvabně jak nějaký zelenáč, a vidím, jak mu to všichni okolo štědře a moudře přejí. Ivan mu krom věhlasu prorokuje i peníze, ale netroufá si odhadnout, jestli to bude čtvrt nebo půl miliónu. Chechtáme se, Jiří si legračně mne ručičky, hraje důvěru v Ivanovo prorocství a říká: „A konečně praštím s družstvem!“ Bádal jsem tedy v noci povinně (nikdy nepůjdu k psychiatrům) i v tomto oboru: nežere mě snad černá závist? Ale nacházím znovu výsledek tohoto smyslu: „chválabohu, konečně má Jirka to, co jsme mu jaksi slibovali, když jsme ho táhli na naši „špatnou cestu“ do Jürgenova nakladatelství, jež ho nechávalo čekat a čekat. Jako když někoho posilujete slibem překvapivé vyhlídky ještě za tamtím kopcem, pak tam dojdete - a on je uchvácen, a vy se jenom bojíte, jestli dost. A tak jsem zjistil, znovu, že mně už asi chybí ta ctižádost nutná k psaní. Pocit povinnosti, který je také nutný, ten chlácholím výpočtem, že však dělám to a to. Cítím se úplně zaměstnaný. Ale v noci přichází mě cosi týrat, občas, a já mívám mučivé nutkání - protože chuť se nedá říct! - roznout, sednout a psát, cokoli. Této noci zas. Ale neudělal jsem to, protože by se rodina lekla. Ano, psát od večera do noci a třeba do rána, to je v pořádku. Ale začít psát od prostředka noci nebo dokonce před ránem - choroba! A já to vím. Proto jsem si v noci uložil odsunout to puzení na dnešní večer. Začnu tedy zas psát takovéto zápisy? Já je léta odmítal! Na zítřek mám předvolání na Bezpečnost k pravidelnému měsíčnímu „úřednímu jednání“. Bez uvozovek hodí se pro to nejlíp slovo výhrůžky. Zvyknout si na to jakoby na nic - nikdy se nedá. Teplota dnes trochu stoupla, jako by se chystala obleva. A já jsem původně chtěl ještě napsat o té „strašné zimě“ fejeton. Aby mě nepředběhlo jaro!

Úterý 23. ledna 1979

Je čtvrt na dvanáct a kluci ještě nejsou doma. Nedokážu si tedy myslet, že jsem pro dnešek už sám. Budu vyrušen. Nemůžu dosáhnout samoty skoro nikdy, pořád tu někdo je. Je to můj stav, ne jejich. Oni, když mě vidí u stroje, proplazí se přes pokoj krom pozdravu bez pípnutí. Skrze sklo dvojích dveří vidím, že také Madla ještě v posteli čte. Čte Karolův podivný, židovský asi kalendář. Karol Sidon tu byl dopoledne a přinesl ten kalendář, který je na čtvrt roku. Listoval jsem v něm a nemohl jsem poznat, co je vážně a co z legrace. Autoři příspěvků nejsou většinou uvedeni, nebo jen šifrou. Je to samá horoskopie, kabala, mystika či co, vedle úvah nevím o čem. „Kolik exemplářů toho děláš?“ zeptal jsem se tužkou. Napsal odpověď a zachechtal se tomu směšnému nákladu. Rád bych tu obskuritu poslal Šimečkovi do Bratislavy, ale rád bych si ji také nechal, a další exemplář nemůžu dostat. „Můžete mi taky něco napsat,“ pravil Karol. „Já, takový prostáček?“ podivil jsem se. „Právě!“ řekl Karol. „Vy tam budete vypadat velice výstředně!“ Pravil, že Dienstbier měl domovní prohlídku. Hned jsem začal probírat, co mám doma: Černého připraveného k vazbě, pro Jana Trefulku balíček autorských výtisků „Zločinu pozdvižení“, několik hromádek připravených k zabalení, v každé z nich je Patočkův esej „Spisovatel a jeho věc“. A několik rukopisů ke čtení, z nichž nejchoulostivější jsou Tatarkovy „Písačky“, a kam budu každou noc zastřkávat toto svoje psaní? Je půlnoc, přišel Jan. Ptám se, kde byl. Pomáhal Principálovi malovat byt. Principál divadélka Orfeus je po nemoci a včera se mu udělalo špatně od srdce, zrovna prý jako mně při

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

malování před vánoci. „Jak ty dopadls na policajtůře?“ zeptal se Jan. „Zas vyhrůžky,“ mávl jsem rukou, a nebudu o tom mluvit, ani tady psát. Stlačím tu 'věc až do nevýznamna. Ještě jednou projde tudy Jan: v pyžamu, s kapsami plnými jablek. Madla zhasla. Každý večer leze do postele s útěchou, že je zas o den blíž k důchodu. Dnes přišla nazlobenější než jindy, protože musela navíc uklízet v ústavu. Vedoucí před časem dostal nápad, aby si pracovníci ústavu vzali úklid budovy. Madla to odmítla a já jsem jí to pro jistotu ještě i zakázal. „Proč nechce přijmout uklízečku?“ zeptal jsem se.

Otázky k níže uvedenému textu:

1. Přečti si text a zjisti, které pro tebe známé osobnosti literárního světa zde vystupují.
2. Srovnej formu této knihy s předchozí knihou Český snář.
3. Vyhledej slova, která nepatří do spisovné slovní zásoby.

Text z knihy Milí spolužáci

25.prosince 1944, pondělí

Boží narození

Jsem doma. Tatínek spí s hlavou na stole na novinách. Zítra ráno pojedu zpět. Probudím jej, jen co toto dopíši. Půjdeme na procházku v nastávajícím šeru. Jsem doma už druhý den, přijel jsem předevčírem v sobotu odpoledne, vyjel den předtím po poledni. Dlouhá a únavná cesta.

Vánoce nejsou tuze veselé. Od paní učitelky jsem dosatl tři knihy, které jsem si směl sám z její knihovny vybrat. Byly to: Mipam, lama s Paterou moudrostí, Cervantes – jeho životopis od Bruna Franka, a Mahátma Gándhí – historie indického osvobozovacího boje proti Angličanům.

Chlapci dostali od tatínka saně, já jsem neměl co komu dát. Klukům jsem dal sešity, Lídě knihu, tatínkovi též, mamince nic a je mi to líto. Dal jsem jí jen body a peníze, něco si musí sehnat sama. Zruč je taková díra, a dříve ve Zlíně jsem se nestaral ještě o vánoce.

Milý Ludvíku,

Schonbach 14.října 1946

Tak dnes je to týden, co jsi tak vážně a důstojně vstal u stolu na Obchodním domě a řekl: „Občané, vítám vás, doufám, že jste ještě nesnídali.“ A pak už jenom loučení, vlak a potom domov. (...) A teď jsem pořád doma, pracuji na zahradě, v kuchyni, už jsem uvařila dva obědy, šiji, aniž bys mě nepoznal. Celý týden jsem nikde nedělala, teprve zítra nastoupím. (...)

Pojedeš do Prahy, Ludvíku? To bys nás zajel navštívit, že? Do té doby už jistě budu umět slušně vařit, maminka mne u toho drží všemi silami. A mne to také skutečně zajímá. Nikdy bych nebyla věřila, z kolika drobných prací sestává se kouzlo domova.

Tak už abych končila, nemáš rád prázdná slova a všednosti, a já dnes nemohu jinak uvažovat než takto. Můj život je tak průměrný, že se toho lekám. Nechci být průměrnou domácí popelkou, a snad právě proto se jí stanu. (...)

Vlasta

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

(1994: Vlasta Červená vystoupila od Baťů a odjela k rodičům. Tím vstoupila zas do mého psaní.)

Drahý Ludvo!

Brumov 19.října 1946

Panika způsobená příchodem tvého dopisu vzrůstala do nedozírných rozměrů. V tisku byla zpráva, kdy kdo půjde do Prahy ke zkouškám, maminka to četla, ale nevystříhla, bych mohl v tu dobu držet palce. (...) Chci znát rozsah tvé chronické nemoci nedostatku peněz, abych mohl posoudit možnosti léčení. (...)

Brambory jsou vykopané i s řepou. Opadává listí. Krásné, žlutnoucí se tiše snášejí k zemi, když ráno usměvavé slunce rozhodí své paprsky po keřích, mezích a stromoví. Nedivím se, že posedají Tě pasácké touhy. I mě se zmocňuje melancholie a oživují se vzpomínky na to zašlé a krásné, které zapadlo do moře věčnosti. Mám velmi málo možností, abych mohl vychutnávat tyto požitky zdarma a jen tak, při projíždění kolem míst tvých chlapeckých her. Šanta skácel všechny stromy, jest tam nyní spoušť. Řehonůřku máme osetou a posazeny nové dvě trnky. Jelikož chlapci chodí do školy, jest velmi zřídka porušována suverenity okolních domorodců a nemělo to dosud vlivu na platební neschopnost vrchního orgánu, a pokud by se tak stalo, bylo by nutno použít zákona o půjčce a pronájmu, kterážto půjčka byla právě vypověděna interesantů k proplacení. (1994: *Tuto památnou větu zde nechávám na ukázkou vyjadřování tatínkova, že maminka nesnášela! A pro Emila s Olinem, budou-li tento spis čísti, což oni jistě budou. – „Ale zavři, prosím tě, to básnické střevo,“ pravívala tatínkovi maminka.*)

Musím nyní hned spravit střechu paní Pukýšové a zdržel mě pan Kalman, který se k nám dostavil a tento písemný úkon přerušil, kterýžto jsem činil, než mne oschne na střeše mráz, a již je deset hodin.

Zdravíme a líbáme Tě. Tatík

Máš poslat ihned prádlo.

Otázky k níže uvedenému textu:

1. Přečti si text, který sepsal Ludvík Vaculík, a najdi si v něm pasáže, které si myslíš, že byly nejkontroverznější.
2. Zjisti, kteří lidé tento text iniciovali.
3. Urči, jakou má tento text souvislost s těmi předchozími.

Text manifestu 2000 slov z června roku 1968

2000 slov, které patří dělníkům, zemědělcům, úředníkům, umělcům a všem.

Nejdřív ohrozila život našeho národa válka. Pak přišly další špatné časy s událostmi, které ohrozily jeho duševní zdraví a charakter. S nadějí přijala většina národa program socialismu. Jeho řízení se však dostalo do rukou nepravým lidem. Nevadilo by tolik, že neměli dost státnických zkušeností,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

věcných znalostí ani filosofického vzdělání, kdyby aspoň byli měli víc obyčejné moudrosti a slušnosti, aby uměli vyslechnout mínění druhých a připustili své postupné vystřídání schopnějšími.

Komunistická strana, která měla po válce velikou důvěru lidí, postupně ji vyměňovala za úřady, až je dostala všechny a nic jiného už neměla. Musíme to tak říci a vědět to i ti komunisté mezi námi, jejichž zklamání nad výsledky je tak velké jako zklamání ostatních. Chybná linie vedení změnila stranu z politické strany a ideového svazku v mocenskou organizaci, jež nabyla velké přitažlivosti pro vládyčtivé sobce, vypočítavé zbabělce a lidi se špatným svědomím. Jejich příliv zapůsobil na povahu i chování strany; která nebyla uvnitř zařízena tak, aby v ní bez ostudných příhod mohli nabývat vlivu pořádní lidé, kteří by ji plynule proměňovali, tak aby se stále hodila do moderního světa. Mnozí komunisté proti tomuto úpadku bojovali, ale nepodařilo se jim zabránit ničemu z toho, co se stalo.

Poměry v komunistické straně byly modelem i příčinou stejných poměrů ve státě. Její spojení se státem vedlo k tomu, že ztratila výhodu odstupu od výkonné moci. Činnost státu a hospodářských organizací neměla kritiku. Parlament se odnaučil rokovat, vláda vládnout a ředitelé řídit. Volby neměly význam, zákony ztratily váhu. Nemohli jsme důvěřovat svým zástupcům v žádném výboru, a když jsme mohli, nedalo se po nich zas nic chtít, protože nemohli ničeho dosáhnout. Ještě horší však bylo, že jsme už téměř nemohli důvěřovat ani jeden druhému. Osobní i kolektivní čest upadla. S poctivostí se nikam nedošlo a o nějakém oceňování podle schopností darmo mluvit. Proto většina lidí ztratila zájem o obecné věci a starala se jen o sebe a o peníze, přičemž ke špatnosti poměrů patří i to, že ani na ty peníze není dnes spolehnutí. Pokazily se vztahy mezi lidmi, ztratila se radost z práce, zkrátka přišly na národ časy, které ohrožily jeho duševní zdraví i charakter.

Za dnešní stav odpovídáme všichni, více však komunisté mezi námi, ale hlavní odpovědnost mají ti, kdo byli součástí či nástrojem nekontrolované moci. Byla to moc umíněné skupiny rozprostřená pomocí stranického aparátu z Prahy do každého okresu a obce. Tento aparát rozhodoval, co kdo smí a nesmí dělat, on řídil družstevníkům družstva, dělníkům závody a občanům národní výbory. Žádná organizace nepatřila ve skutečnosti svým členům, ani komunistická. Hlavní vinou a největším klamem těchto vládců je, že svou zvlášť vydávali za vůli dělnictva. Kdybychom tomu klamu chtěli věřit, museli bychom dnes dávat za vinu dělníkům úpadek našeho hospodářství, zločiny na nevinných lidech, zavedení cenzury, která zabránila, aby se o tom všem psalo, dělníci by byli vinni chybnými investicemi, ztrátami obchodu, nedostatkem bytů. Nikdo rozumný samozřejmě v takovou vinu dělnictva neuvěří. Všichni víme, zejména to ví každý dělník, že dělnictvo prakticky nerozhodovalo v ničem. Dělnické funkcionáře dával odhlasovat někdo jiný. Zatímco se mnozí dělníci domnívali, že vládnou, vládla jejich jménem zvlášť vychovávaná vrstva funkcionářů stranického a státního aparátu. Ti fakticky zaujali místo svržené třídy a sami se stali novou vrchností. Spravedlivě však řekneme, že někteří z nich si tuto špatnou hru dějin dávno uvědomili. Poznáme je dnes podle toho, že odčiňují křivdy, napravují chyby, vracejí rozhodování členstvu a občanstvu, omezují pravomoc i početní stav úřednického aparátu. Jsou s námi proti zaostalým názorům v členstvu strany. Ale velká část funkcionářstva se brání změnám a má dosud váhu! Má pořád ještě v ruce mocenské prostředky, zvláště na okresech a v obcích, kde jich může užívat, skrytě a nežalovatelně.

Od začátku letošního roku jsme v obrodném procesu demokratizace. Začal v komunistické straně. Musíme to říci a vědět to i ti nekomunisté mezi námi, kteří odsud už nic dobrého nečekali. Je ovšem třeba dodat, že tento proces ani nemohl jinde začít. Vždyť jenom komunisté mohli po celých dvacet let žít jakýmsi politickým životem, jen komunistická kritika byla u věcí, kde se dělaly, jen opozice v

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

komunistické straně měla tu výsadu, že byla v doteku s protivníkem. Iniciativa a úsilí demokratických komunistů je proto jen splátkou na dluh, který celá strana má u nekomunistů, jež udržovala v nerovnoprávném postavení. Komunistické straně nepatří tedy žádný dík; patří jí snad přiznat, že se poctivě snaží využít poslední příležitosti k záchraně své i národní cti. Obrodný proces nepřichází s ničím příliš novým. Přináší myšlenky a náměty, z nichž mnohé jsou starší než omyly našeho socialismu a jiné vznikaly pod povrchem viditelného dění, měly být dávno vysloveny, byly však potlačovány. Nemějme iluzi, že tyto myšlenky vítězí teď silou pravdy. O jejich vítězství rozhodla spíš slabost starého vedení, které se zřejmě napřed muselo unavit dvacetiletým vládnutím, v němž mu nikdo nebránil. Zřejmě musely do plné formy dozrát všechny vadné prvky skryté už v základech a ideologii tohoto systému. Nepřeceňujme proto význam kritiky z řad spisovatelů a studentů. Zdrojem společenských změn je hospodářství. Správné slovo má svůj význam, jen když je řečeno za poměrů, které jsou už správně opracovány. Správně opracované poměry - tím se u nás, bohužel, musí rozumět naše celková chudoba a úplný rozpad starého systému vládnutí, kdy se v klidu a míru na náš účet zkompromitovali politikové jistého typu. Pravda tedy nevitězí, pravda prostě zbývá, když se všechno ostatní prošťustruje! Není tudíž důvodu k národní vítězoslávě, je pouze důvod k nové naději.

Obracíme se na vás v tomto okamžiku naděje, která je však pořád ohrožena. Trvala několik měsíců, než mnozí z nás uvěřili, že mohou promluvit, mnozí však nevěří ani teď. Ale promluvili jsme už tak a tolik se odkryli, že svůj úmysl zlidštit tento režim musíme jedinečně dokončit. Jinak by odplata starých sil byla krutá. Obracíme se hlavně na ty, kdo zatím jen čekali: Čas, který nastává, bude rozhodující pro mnoho let.

Čas, který nastává, je léto s prázdninami a dovolenými, kdy se nám po starém zvyku bude chtít všeho nechat. Vsaďme se však, že naši milí odpůrci si nedopřejí letního oddechu, budou mobilizovat své zavázané lidi a budou si už teď chtít zařídit klidné svátky vánoční! Dávejme tedy pozor, co se bude dít, snažme se tomu porozumět a odpovídat. Vzdejme se nemožného požadavku, aby nám vždycky někdo vyšší podal k věci jediný výklad a jediný prostý závěr. Každý si bude muset udělat své závěry, na svou odpovědnost. Společné shodné závěry je možno najít jen v diskusi, k níž je nutná svoboda slova, která je vlastně jedinou naší demokratickou vymožeností letošního roku.

Do příštích dnů však musíme jít také s vlastní iniciativou a vlastními rozhodnutími.

Především budeme odporovat názorům, kdyby se vyskytly, že je možné dělat nějakou demokratickou obrodu bez komunistů, popřípadě proti nim. Bylo by to nespravedlivé, ale také nerozumné. Komunisté mají vybudované organizace, v těch je třeba podpořit pokrokové křídlo. Mají zkušené funkcionáře, mají konečně pořád v ruce rozhodující páky a tlačítka. Před veřejností však stojí jejich Akční program, který je také programem prvního vyrovnání největší nerovnosti, a nikdo jiný nemá žádný stejně konkrétní program. Je třeba požadovat, aby se svými místními akčními programy přišli před veřejnost v každém okrese a v každé obci: Tu náhle půjde o velmi obyčejné a dávno čekané správné činy. KSČ se připravuje na sjezd, který zvolí nový ústřední výbor. Žádejme, aby byl lepší než ten dnešní. Říká-li dnes komunistická strana, že své vedoucí postavení napříště chce opírat o důvěru

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

občanů a ne o násilí, věřme tomu potud, pokud můžeme věřit lidem, které už teď posílá jako delegáty na okresní a krajské konference.

V poslední době jsou lidé zneklidněni, že se postup demokratizace zastavil. Tento pocit je zčásti projevem únavy ze vzrušeného dění, zčásti odpovídá faktu: minula sezóna překvapivých odhalení, vysokých demisí a opájevých projevů nebývalé slovní smělosti. Zápas sil se však jen poněkud skryl, bojuje se o obsah a znění zákonů, o rozsah praktických opatření. Krom toho novým lidem, ministrům, prokurátorům, předsedům a tajemníkům, musíme popřát čas na práci. Mají právo na tento čas, aby se mohli buďto osvědčit, nebo znemožnit. Krom toho v centrálních politických orgánech nelze dnes čekat víc. Stejně projevily nechtě podivuhodné ctnosti.

Praktická kvalita příští demokracie závisí na tom, co se stane s podniky a v podnicích. Při všech našich diskusích nakonec nás mají v rukou hospodáři. Dobré hospodáře je třeba hledat a prosazovat. Je pravda, že všichni jsme ve srovnání s rozvinutými zeměmi špatně placeni a někteří ještě hůř. Můžeme žádat víc peněz - které lze natisknout a tím znehodnotit. Žádejme však spíše ředitele a předsedy, aby nám vyložili, co a za kolik chtějí vyrábět, komu a zač prodávat, kolik se vydělá, co z toho se vloží do modernizace výroby a co je možno rozdělit. Pod zdánlivě nudnými titulky běží v novinách odraz velmi tvrdého boje o demokracii nebo koryta. Do toho mohou dělníci jakožto podnikatelé zasáhnout tím, koho zvolí do podnikatelských správ a podnikových rad. Jakožto zaměstnanci mohou pro sebe udělat nejlíp, když si za své zástupce zvolí do odborových orgánů své přirozené vůdce, schopné a čestné lidi bez ohledu na stranickou příslušnost.

Jestliže nelze v této době čekat od nynějších centrálních politických orgánů víc, je třeba dosáhnout více v okresech a obcích. Žádejme odchod lidí, kteří zneužili své moci, poškodili veřejný majetek, jednali nečestně nebo krutě. Je třeba vynalézat způsoby, jak je přimět k odchodu. Například: veřejná kritika, rezoluce, demonstrace, demonstrační pracovní brigády, sbírka na dary pro ně do důchodu, stávka, bojkot jejich dveří. Odmítat však způsoby nezákonné, neslušné a hrubé, jelikož by jich využili k ovlivňování Alexandra Dubčeka. Náš odpor k psaní hrubých dopisů musí být tak všeobecný, aby každý takový dopis, který ještě dostanou, bylo možno považovat za dopis, který si dali poslat sami. Oživujeme činnost Národní fronty. Požadujeme veřejná zasedání národních výborů. K otázkám, které nechceme nikdo znát, ustavujeme vlastní občanské výbory a komise. Je to prosté: sejde se několik lidí, zvolí předsedu, vedou řádně zápis, publikují svůj nálezný, žádají řešení, nedají se zakřiknout. Okresní a místní tisk, který většinou zdegeneroval na úřední troubu, proměňujeme v tribunu všech kladných politických sil, žádejme ustavení redakčních rad ze zástupců Národní fronty nebo zakládáme jiné noviny. Ustavujeme výbory na obranu svobody slova. Organizujeme při svých shromážděních vlastní pořádkovou službu. Uslyšíme-li divné zprávy, ověřujeme si je, vysíláme delegace na kompetentní místa, jejich odpovědi zveřejňujeme třeba na vratech. Podporujeme orgány bezpečnosti, když stíhají skutečnou trestnou činnost, naší snahou není způsobit bezvládnost a stav všeobecné nejistoty. Vyhýbejme se sousedským hádkám, neožírejte se v politických souvislostech. Prozrazujeme fízly.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Oživený letní pohyb po celé republice vyvolá zájem o uspořádání státoprávního vztahu mezi Čechy a Slováky. Považujeme federalizaci za způsob řešení národnostní otázky, jinak je to jen jedno z významných opatření k demokratizaci poměrů. Toto opatření samo o sobě nemusí ani Slovákům přinést lepší život. Režim - v českých zemích zvláště a na Slovensku zvláště - se tím ještě neřeší. Vláda stranicko-státní byrokracie může trvat, na Slovensku dokonce o to líp, že jako "vybojovala větší svobodu".

Veliké znepokojení v poslední době pochází z možnosti, že by do našeho vývoje zasáhly zahraniční síly. Tváří v tvář všem přesílám můžeme jediné trvat slušně na svém a nezačínat si. Svě vládě můžeme dát najevo, že za ní budeme stát třeba se zbraní, pokud bude dělat to; k čemu jí dáme mandát, a své spojence můžeme ujistit, že spojenecké, přátelské a obchodní smlouvy dodržíme: Naše podrážděné výtky a neargumentovaná podezření musí jen ztěžovat postavení naší vlády, aniž nám pomohou. Rovnoprávné vztahy si beztak můžeme zajistit jediné tím, že zkvalitníme své vnitřní poměry a dovedeme obrodný proces tak daleko, že jednou ve volbách si zvolíme státníky, kteří budou mít tolik statečnosti, cti i politického umu, aby takové vztahy ustavili a udrželi. To je ostatně problém naprosto všech vlád všech menších států světa!

Letošního jara vrátila se nám znovu jako po válce velká příležitost. Máme znovu možnost vzít do rukou naši společnou věc, která má pracovní název socialismus, a dát jí tvar, který by lépe odpovídal naší kdysi dobré pověsti i poměrně dobrému mínění, jež jsme o sobě původně měli. Toto jaro právě skončilo a už se nevrátí. V zimě se všechno dovíme. Tím končí toto naše prohlášení k dělníkům, zemědělcům, úředníkům, umělcům, vědcům, technikům a všem. Napsáno bylo z podnětu vědců.

autor: Ludvík Vaculík, novinář

Použitá literatura:

VACULÍK, Ludvík. *Milí spolužáci!: výbor písemných prací 1939-1979*. 1. vyd. v tomto soub. Praha: Mladá fronta, 1995, 684 s., příl. ISBN 80-204-0466-X.

VACULÍK, Ludvík. *Český snář*. 2. vyd. Brno: Atlantis, 1992, 484 s. ISBN 80-710-8045-4.